

SAK 16/2008

REGULERING AV FISKET ETTER BREIFLABB OG KVEITE I 2009

1 SAMMENDRAG OM ENDRINGER I FORHOLD TIL ÅRETS REGULERING

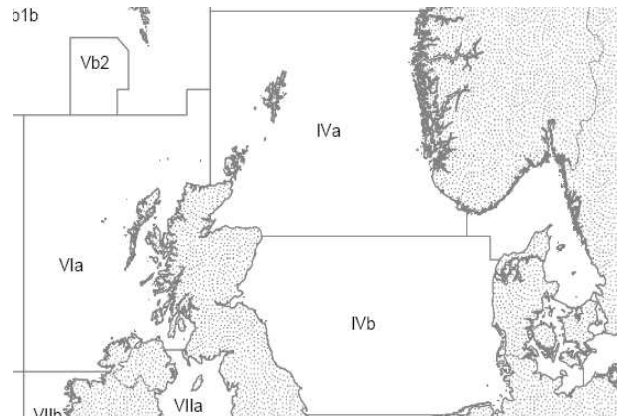
Fiskeridirektøren foreslår i hovedsak en videreføring av årets regulering.

Fiskeridirektøren foreslår å harmonisere fredningstiden for breiflabb med kveitefredningen i området mellom 64°N og 65°N. Fiskeridirektøren foreslår videre at bifangstregelen for breiflabb ved fiske med trål eller snurrevad endres fra 25 % til 20 %.

2 BESTANDSSITUASJONEN FOR BREIFLABB

2.1 ANBEFALINGER OG KOMMENTARER FRA ICES

ICES gir anbefalinger for områdene vest for Skottland, Nordsjøen og Skagerrak. Breiflabb innenfor de omtalte områdene blir vurdert å tilhøre samme bestand. Bestandens tilstand er ukjent, ettersom den tilgjengelige informasjonen ikke er tilstrekkelig til å vurdere gytebestanden eller fiskedødeligheten i forhold til risiko. Totale landinger i de omtalte områdene nådde en topp i 1996 med 35.000 tonn, og var rundt 16.000 tonn i 2007.

I år har ICES ikke funnet grunnlag til å forandre sin oppfatning om breiflabbestanden. Rådet for 2009 er derfor det samme som rådet for 2008. ICES anbefaler at innsatsen i dette fisket ikke økes, og at fisket må følges opp med bindende programmer for innsamling av fangst- og innsatsdata på både mållart og bifangst. En rekke faktorer gjorde det umulig å foreta en analytisk bestandsvurdering. Modellen som har vært brukt for breiflabb, krever pålitelige fangst-ved-lengde data, innsatsdata og en toktindeks. Det er identifisert problemer ved alle de tre datakildene. Kilder i europeisk fiskerinæring antyder at det har foregått og fortsatt foregår betydelig feilrapportering og utkast, noe som har ført til upålitelige landingsdata og lengdefordelinger.

Beskatningsmønsteret bør forbedres for å redusere fangsten av yngel og ungfisk. Det er kun det norske garnfisket som er rettet mot større fisk, mens øvrig fiske foregår hovedsakelig på den umodne delen av bestanden. Forvaltningen av denne bestanden må sikre at nok fisk overlever til gytemoden størrelse.

ICES har prøvd å bruke fangst-per-tråltid (CPUE) som indikator på bestanden og konkluderer, på bakgrunn av dette, med at bestanden ikke er nedadgående.

2.2 ANBEFALINGER OG KOMMENTARER FRA HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

Havforskningsinstituttet støtter anbefalingen fra ICES, men er noe reservert i forhold til bruk av CPUE data til å si noe om bestandsutviklingen. Så lenge CPUE benyttes som indikator på bestanden er det avgjørende at man vet hvor stor innsats det er i fisket, samt effektivitetsutviklingen i flåten både i nåtid og i et historisk perspektiv.

Det er særlig viktig å begrense fangst og utkast av yngel og ungfisk i fisket på denne bestanden både i Nordsjøen og vest av Skottland. Det gjøres i dag for lite for å begrense dette. Havforskningsinstituttet ser ingen biologiske grunner til at trål og snurrevad skal slippe å forholde seg til et minstemål for breiflabb på 60cm. Det gir for liten effekt at det bare er garnfisket som blir pålagt å håndheve et slikt nødvendig minstemål. For norske fartøy er det i dag ved fiske med konsumtrål eller snurrevad tillatt å ha inntil 25 % bifangst av breiflabb regnet i vekt i det enkelte hal og om bord. Ved fiske med reke-trål er det tillatt å ha inntil 10 % bifangst av breiflabb regnet i vekt per uke.

På grunn av svært stor innblanding av undermåls breiflabb i trålfisket mener instituttet at målsetningen må være å få redusert tillatt bifangst av breiflabb ved fiske med konsumtrål eller snurrevad til det samme som for reke-trål. Havforskningsinstituttet foreslår at denne reduksjon gjennomføres så raskt som mulig, med en første reduksjon av tillatt bifangst hvor den settes til 20 % i 2009. Dette bør gjøres gjeldende for alle trål- og snurrevad-fartøy i NØS, både norske og utenlandske.

Analyser gjort ved Havforskningsinstituttet indikerer at beskatningsmønsteret i et direkte breiflabbfiske med 360mm garn gir et utbytte per rekrutt som ligger omtrent dobbelt så høyt som ved det nåværende beskatningsmønsteret man har totalt for den delte bestanden (EU – Norge) sør for Stad. Bifangsten av breiflabb tatt med andre redskaper enn 360mm garn bør derfor begrenses så mye som mulig. Samtidig indikerer beregninger at det er ingen gevinst ved å øke innsatsen i det norske garnfisket langs kysten, tvert i mot. Dagens regelverk med 360mm maskestørrelse i garn, maksimum 500 garn per fartøy, røkting annenhver dag og fredning fra og med 1. mars til og med 20. mai nord for Stad, må derfor i det minste overholdes.

3 UTVIKLINGEN I FISKET ETTER BREIFLABB

Tabellen under viser fangstutviklingen i det norske fisket de siste årene. Uthevede felt angir måneder som helt eller delvis har vært omfattet av garnfredningen. I denne sammenheng må det nevnes at fredningen i perioden fra 2004 til 2008 bare har vært nord for 62°N.

Tabell 1: Norske fartøys fangst (tonn) av breiflabb i årene 1999-2008¹

Måned	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	178	147	456	192	176	310	148	268	232	232
2	176	191	387	158	134	243	166	243	243	158
3	216	195	350	141	80	171	143	182	133	110
4	223	214	288	217	71	141	139	126	90	125
5	292	438	474	208	103	181	200	209	195	282
6	337	404	442	264	443	483	375	502	570	554
7	424	563	523	368	565	517	479	535	717	640
8	463	553	479	408	456	523	545	788	837	682
9	325	484	686	446	427	491	416	962	799	864
10	312	460	552	371	399	547	397	931	774	288
11	169	421	221	246	341	315	374	449	510	
12	123	287	139	166	191	148	278	227	223	
Total:	3.239	4.357	4.996	3.185	3.386	4.070	3.660	5.422	5.325	3.937

Tabellen under viser fangstutviklingen i det norske fisket etter breiflabb nord for 62°N hvor garnfisket etter breiflabb i det vesentligste utøves. Uthevede felt angir måneder som helt eller delvis har vært omfattet av garnfredningen

Tabell 2: Norske fartøys fangst (tonn) av breiflabb nord for 62°N i årene 1999-2008²

Måned	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	99	69	355	108	115	225	94	190	185	173
2	70	97	293	94	75	150	85	156	182	107
3	110	89	215	80	30	68	59	92	67	57
4	114	114	187	117	24	34	41	47	27	38
5	178	316	338	112	45	71	91	108	128	182
6	194	278	288	126	298	353	268	388	487	469
7	231	383	345	176	408	389	375	418	606	537
8	239	355	341	264	343	405	447	637	735	604
9	170	344	523	330	340	399	358	834	725	776
10	168	339	445	284	318	474	325	815	697	272
11	90	334	147	189	277	245	303	390	455	
12	70	234	75	122	134	94	205	183	172	
Total:	1.732	2.952	3.553	2.000	2.406	2.907	2.651	4.257	4.467	3.216

¹ Landings- og sluttседdelregisteret i Fiskeridirektoratet per 17. oktober 2008

² Landings- og sluttседdelregisteret i Fiskeridirektoratet per 17. oktober 2008

Tabellen under viser fangstutviklingen i det norske fisket etter breiflabb i Nordsjøen. Fredningsperioden for garnfisket i 2003 er uthevet. Etter 2003 har en ikke hatt garnfredning sør for 62°N.

Tabell 3: Norske fartøys fangst (tonn) av breiflabb i Nordsjøen i årene 1999-2008³

Måned	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	70	68	90	71	55	80	49	73	47	59
2	89	78	84	57	51	89	72	82	61	51
3	90	92	127	53	46	96	80	86	66	54
4	87	87	90	87	42	98	88	73	64	87
5	95	101	125	78	49	98	102	87	67	100
6	115	100	133	100	108	115	96	92	84	85
7	149	140	141	130	102	108	87	87	111	103
8	172	165	102	107	81	89	75	126	101	79
9	128	126	130	90	71	74	48	111	74	88
10	130	110	90	73	69	65	64	106	77	15
11	67	79	61	50	57	62	65	54	55	
12	45	45	54	41	51	48	69	41	51	
Total:	1.236	1.191	1.228	938	782	1.022	895	1.017	860	722

Tabellen under viser utenlandske fartøys fangst av breiflabb etter fiske i Norges økonomiske sone i Nordsjøen, hvorav danske trålfartøy har tatt mesteparten. EU fartøy har tidligere fisket breiflabb under en samlekvote, men denne arten ble skilt ut med egne kvoter i kvoteavtalen mellom Norge og EU fra og med 2005.

Tabell 4: Utenlandsk fangst (tonn) i NØS sør for 62°N i årene 1995-2008⁴

Nordsjøen	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Kvote	-	-	-	-	-	-	-
EU	822	1.238	1.311	1.215	1.541	1.720	1.925
Andre	16	-	2	4	4	18	25
Total:	838	1.238	1.313	1.219	1.545	1.738	1.950
Nordsjøen	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kvote	-	-	-	1.800	1.750	1.650	1.610
EU	1.720	1.643	1.730	1.691	1.462	1.423	1.423
Andre	11	2	11	19	-	3	2
Total:	1.731	1.645	1.741	1.710	1.467	1.426	1.313

³ Landings- og sluttседdelregisteret i Fiskeridirektoratet per 17. oktober 2008

⁴ Kvotekontrollen i Fiskeridirektoratet per 17. oktober 2008

4 FORSLAG TIL REGULERINGER FOR 2009

På bakgrunn av tilgjengelig rådgivning og fangststatistikk er Fiskeridirektoratet av den oppfatning at breiflabb som bestand må forvaltes ut fra en føre-var tilnærming. Videre er det viktig å få på plass et balansert forvaltningsopplegg som omfatter alle redskapstyper.

Breiflabb fiskes direkte av norske fiskere med stormaskede garn (360mm), mens utenlandske fartøy fisker med trål med en maskevidde på 120mm. I tillegg forekommer breiflabb som bifangst i nær sagt alle typer fiskerier.

4.1 FISKE MED GARN

Fiskeridirektoratet støtter Havforskningsinstituttets vurdering om at en reduksjon i innsatsen i det norske garnfisket trolig ville bidratt til økt lønnsomhet i det norske garnfisket. Etter flere år med skjerpede reguleringer vil Fiskeridirektøren i 2009 prioritere kontroll og oppfølging av allerede iverksatte reguleringer. Slik kontroll vil særlig rettes mot følgende reguleringer:

- Minstemål på 60cm
- Maskevidde 360mm.
- Røkting av garn annenhver dag.
- Maksimum garnmengde på 500 garn per fartøy.
- Fredningstid
- Rapportering om setting av garn, opphaling av garn ved avslutning av fisket, tap av garn og funn av tapte garn.

Det er i dag forbudt å fiske etter breiflabb med garn nord for 65°N fra og med 20. desember til og med 20. mai. I området mellom 62°N og 65°N er det forbudt å fiske breiflabb med garn fra og med 1. mars til og med 20. mai. Videre er det forbud mot fiske etter kveite med andre redskap enn krok nord for 62°N fra og med 20. desember til og med 31. mars. Av tabellen nedenfor fremgår fredningsperiodene som røde felter, mens de gule feltene angir overlappende perioder hvor det ikke er fastsatt fredningstid.

Tabell 5: Forskrift om utøvelse av fisket i sjøen (utøvelsesforskriften) § 34

	Desember	Januar	Februar	Mars	April	Mai
Breiflabb mellom 62°N - 65°N						20.mai
Breiflabb nord for 65°N	20.des					20.mai
Kveite nord for 62°N	20.des					

Adgangen til å fiske etter breiflabb i vesentlige deler av fredningstiden for kveite, medfører at det forekommer et uregistrert, eventuelt registrert som krokanget, uttak av kveite i fredningstiden. Dette kan for eksempel skje ved at det benyttes monofilgarn i fisket etter breiflabb. Det er forbud mot å bruke slike garn i fisket etter kveite.

Fiskeridirektoratet er av den oppfatning at harmonisering av fredningstiden på breiflabb og kveite vil bidra til å redusere det uregistrerte uttaket. Fiskeridirektoratet anbefaler derfor at skille i fredningstiden for breiflabb blir flyttet fra 65°N til 64°N for å redusere uregistrert uttak av kveite i fredningstiden.

Dette innebærer at det vil være forbud mot å fiske breiflabb med garn nord for 64°N fra og med 20. desember til og med 20. mai, som igjen vil bidra til å redusere uregistrert uttak av kveite og dermed verne kveitebestanden.

Tabell 6: Fangst (tonn) av breiflabb av norske fiskere som fisker med garn i området mellom 65°N og 67°N i årene 2005-2007 og mellom 64°N og 65°N i 2008⁵

Leveringsmåned	2005	2006	2007	2008
1	9	11	15	4
2	7	11	13	5
3	5	13	6	4
4	5	3	2	3
5	3	2	7	20
6	29	41	39	31
7	35	40	69	42
8	79	118	113	41
9	75	154	128	52
10	66	142	145	10
11	45	66	70	
12	16	20	13	
Totalt	374	621	622	214

Tabellen over viser fangsttall ved fiske etter breiflabb med garn mellom 64°N og 67°N og mellom 64°N og 65°N i 2008. Uthevede områder angir måneder som helt eller delvis vil bli påvirket av ovenfor nevnte endring. Tabellen viser at det foregår et marginalt fiske etter breiflabb med garn i perioden og området Fiskeridirektoratet ønsker å frede. Fiskeridirektøren finner derfor at hensynet til å beskytte en kveitebestand i positiv utvikling veier såpass tungt i forhold til garnfisket etter breiflabb i området at fredningstiden blir foreslått endret.

Fiskeridirektøren foreslår å utvide område for forbud mot fiske etter breiflabb med garn fra og med 20. desember til og med 20. mai til mellom 64°N og 67°N.

4.2 FISKE MED TRÅL OG SNURREVAD

På bakgrunn av ICES og Havforskningsinstituttets vurdering av breiflabbbestanden i Nordsjøen legger Fiskeridirektoratet til grunn at bestanden bør forvaltes ut fra et føre var perspektiv.

Fiskeridirektoratet er derfor av den oppfatning at trål- og snurrevadfisket etter breiflabb bør begrenses mest mulig. Det vises til at trålredskaper som anvendes i Nordsjøen har for dårlige seleksjonsegenskaper til å skille ut yngel og små breiflabb under minstemålet på 60cm.

⁵: Landings- og sluttседdelregisteret i Fiskeridirektoratet per 17. oktober 2008

I tillegg til å utvikle redskaper som selekterer både etter art og størrelse er Fiskeridirektoratet av den oppfatning at en harmonisert bifangstregel for alle trålfartøy, inkludert EU fartøy, kan ha en viss regulerende effekt i forhold til dagens beskatningsmønster.

Fiskeridirektoratet foreslår at det fokuseres på tiltak som kan begrense en ytterligere ekspansjon av trålfisket etter breiflabb i NØS.

Ved vurdering av mulige tiltak rettet mot trålfisket etter breiflabb må en ta hensyn til det etablerte trålfisket som utøves i NØS. I årene før 2005 ekspanderte EUs trålfiske under den såkalte "others" kvoten i kvoteavtalen mellom Norge og EU. Et mindre antall norske fartøy har utviklet et fiskeri etter samme mønster, men bestandssituasjonen for flere arter i Nordsjøen og Skagerrak er i så dårlig forfatning at flere fartøy innenfor industri-trål- eller nordsjøtrålgruppene kan være interessert i å vurdere trålfisket etter breiflabb som et driftsalternativ dersom det legges til rette for ytterligere ekspansjon i dette trålfisket.

EU-fartøy har siden breiflabb ble skilt ut med en egen kvote i kvoteavtalen mellom Norge og EU fått gradvis redusert sin mulighet til å fiske etter breiflabb i Norges økonomiske sone i Nordsjøen. Dette innebærer at det er satt et tak for hvor mye fartøy fra disse landene kan fiske i NØS. På grunn av utkast av yngel og småfisk, samt feilrapportering er det imidlertid vanskelig å anslå det totale uttaket eller fiskedødeligheten i dette fiskeriet. Fiskeridirektoratet viser i denne sammenheng til at Kystvaktens inspeksjoner indikerer at omtrent halvparten av all breiflabb som fiskes med trål er under minstemålet som gjelder i det norske garnfisket (60cm), samt at sammenligninger mellom fangstsammensetningen i individuelle trålfangster og fangsten ombord indikerer utkast av all yngel og ungfisk under en viss størrelse (35-40cm).

Nivået på EUs kvote av breiflabb i NØS i 2009 blir bestemt i forbindelse med årets kvoteforhandlinger mellom Norge og EU. Fiskeridirektoratet mener det er positivt at det nå er satt et tak for EU flåtens fiske i NØS, men vil understreke at det samlede trålfisket av breiflabb må ned på et vesentlig lavere nivå dersom en skal følge rådgivningen om å beskytte yngel og ungfisk, samt hindre ekspansjon av fisket. Kvoten til EU i NØS bør derfor søkes redusert.

Fiskeridirektøren legger til grunn at prinsippet om forbud mot direkte trålfiske etter breiflabb for norske fartøy skal videreføres.

Dersom en skal lykkes med å hindre ytterligere ekspansjon i et norsk trålfiske etter breiflabb er det Fiskeridirektoratets oppfatning at bifangstregelen må være så streng at den ikke oppmuntrer til et økt trålfiske etter breiflabb. Fiskeridirektoratet anser at dagens bifangstregel på 25 % ved fiske med konsumtrål har liten eller ingen regulerende effekt. Det vil si at dagens bifangstprosent er så høy at trålfartøy ikke må endre fiskemønster for å unngå breiflabb. Dagens bifangstprosent fungerer heller ikke som insentiv for næringen til å utvikle selektive trålredskap.

Fiskeridirektoratet er av den oppfatning at en bifangstprosent på 10 % ved fiske med stormasket trål eller snurrevad er i samsvar med dagens målsetning om å hindre ekspansjon i

trålfisket etter breiflabb. Fiskeridirektoratet anbefaler derfor at bifangstprosenten ved fiske med stormasket trål eller snurrevad som et første steg reduseres til 20 %. Det vises til at det er et lite antall fartøy, som i løpet av sesongen har mer bifangst av breiflabb enn 20 % i de totale landingene. Fiskeridirektoratet er derfor av den oppfatning at et slikt første steg ikke vil ha uoverkommelige ringvirkninger for næringen. Vern av yngel og småfisk bør tillegges avgjørende vekt i denne vurderingen.

Fiskeridirektøren foreslår å endre bifangstregelen for breiflabb for norske fartøy som fisker med trål og snurrevad fra 25 % til 20 %.

Ved fiske med småmasket trål er det i dag ikke tillatt med bifangst av breiflabb. Dette har vært gjeldende rett i en årrekke, men Fiskeridirektoratet fant det likevel formålstjenlig å presisere dette forbudet i 2006.⁶

Dersom det tillates å ha breiflabb som bifangst ved fiske med småmasket trål er Fiskeridirektoratet bekymret for at dette oppfattes som en kvote og at det utvikles et tilsiktet bifangstfiske etter breiflabb. En slik utvikling er det etter Fiskeridirektoratets oppfatning ikke grunnlag for i dag sett hen til den usikre situasjon bestanden er i og det uheldige beskatningsmønsteret som fiske etter breiflabb med småmasket trål representerer. I denne sammenheng må det tas med i vurderingen at breiflabb er en verdifull fisk, som vil utgjøre en forholdsmessig større del av fangsten målt i verdi enn i vekt. I tillegg påpekes at dette vil medføre en økt risiko for utkast av yngel og småfisk, ettersom småmaskede trålredskaps seleksjonsegenskaper er svært dårlig.

Fiskeri- og kystdepartementet har tatt opp spørsmålet om det ved fiske med småmasket trål bør tillates å ha inntil 0,5 % bifangst av breiflabb regnet i vekt i de enkelte fangster og ved landing, dog ikke utover 500 kg per tur, for å avhjelpe problemstillingen med uunngåelig bifangst av breiflabb.

Fiskeridirektøren ber om Reguleringsmøtets synspunkt om bifangst av breiflabb i fisket med småmasket trål.

⁶ Forskrift om utøvelse av fisket i sjøen av 22. desember 2004 § 48

5 REGULERING AV FISKET ETTER KVEITE

5.1 ANBEFALINGER OG KOMMENTARER FRA HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

5.1.1 Status og råd

Bestandens størrelse og utbredelse beregnes på grunnlag av tilgjengelig fangststatistikk. Fangststatistikken viser at kveite fiskes over store deler av Nord-Atlanteren, men bestandens størrelse er lav.

ICES gir ikke råd for denne bestanden. Det blir også gjort lite både nasjonalt og internasjonalt for å skaffe til veie fiskeriuavhengige data for å bedre kunnskap om bestandsdynamikken. Havforskningsinstituttet har ikke gjennomført egne tokt rettet mot denne arten, men det blir fanget kveite på de ordinære toktene.

Landingstall viser at de totale fangstene nord for 62°N har økt betydelig de siste 10 årene, mens fangstene i sør for 62°N har holdt et lavt nivå i samme periode.⁷ Fangstene nord for 62°N fordeler seg ganske likt mellom garn og line, mens fangstredskapene sør for 62°N er mer variable. De senere år har trålfangstene gått noe opp, mens linefanget kveite nesten har forsvunnet.

Havforskningsinstituttets kysttokt som har gått om høsten hvert år siden 1995, kan gi en indikasjon på utviklingen til den yngre del av bestanden. Tendensen i denne tidsserien tilsier at det har vært en økning av forekomstene, både i utbredelse og antall. Fangstene består i hovedsak av ungfisk (45-60cm). Dersom minstemålsbestemmelsene overholdes kan dette medføre en økt kveitebestand.

5.1.2 Fiskeri

Fiske etter kveite er ikke kvoteregulert og fangst av kveite forekommer stort sett som bifangst i direktefiske etter andre arter. Tidligere brukte man egne kveitegarn i fisket etter kveite, men i dag har flere og flere tatt i bruk breiflabbgarn i dette fisket. Dette redskapet er ikke tilpasset fisket etter kveite og medfører derfor et uheldig beskatningsmønster.

Det er foruroligende at fangstene sør for 62°N har vært lave de siste årene. Dette kan tyde på at bestanden i dette området kan være faretruende lav, og selv om bestanden nord for 62°N vokser kan det ikke forventes at bestanden i sør vil øke tilsvarende. Dette skyldes at det trolig finnes mange stedegne populasjoner som år etter år vender tilbake til sine gamle gytefelt. Merkeforsøk indikerer imidlertid at økt tetthet kan gi økt vandring. Det vises til at kveite merket på Senja er gjenfanget ett år senere utenfor Bergen.

5.1.3 Forskning

Kveiten er svært følsom for beskatning, på grunn av høy alder, sen kjønnsmodning og ansamling i gytegroper. Effektive tiltak for å sikre at bestanden kommer opp på et bærekraftig

⁷ Artikkel om kveite i Havforskningsinstituttets Kyst- og havbruksrapport 2008

nivå igjen, krever derfor detaljert kunnskap om blant annet bestandens utbredelse, vandringsmønster og gyteadferd.

Havforskningsinstituttet har derfor satt i gang et pilotprosjekt der all kveite som fås på rutinetokt langs kysten merkes. I tillegg har noen fiskere sagt seg villig til å merke og sette ut all undermåls kveite (<60cm). Forhåpentligvis kan merking av enkeltindivider bidra til større kunnskap om bestanden.

Merking av kveite med såkalte satellitt-merker⁸ har vist at kveiten går veldig dypt i gyteperioden, fra 600 meter og ned til dyp større enn 1000 meter, hvor den oppholder seg flere uker i strekk. Fra mars til juli er kveiten på fødevandring, som medfører at fisken søker opp til den delen av vannsøylen der den kan finne mat. I denne perioden vil kveiten være ekstra tilgjengelig i et garnfiske i den delen av vannsøylen hvor garn vanligvis blir satt ut.

I tillegg foretas innsamling av genetisk materiale av fisk som merkes. Dette for å undersøke om kveita vandrer tilbake til samme fjord som den ble født i eller om det skjer genetisk utveksling mellom fjordene langs kysten.

5.1.4 Havforskningsinstituttets anbefaling

Foruten minstemål og maskeviddebegrensninger, er fiske av kveite med garn, trål og snurrevad forbudt i tidsrommet 20. desember til 31. mars. Strengt fredningstiltak under gytesesongen, og påbud om bruk av rist i rekefisket nord for 62°N har ført til at bestanden ser ut til å ha tatt seg opp de siste årene.

Havforskningsinstituttet mener at innføring av sorteringsrist i rekefisket har hatt positiv effekt for gjenoppbygging av bestanden i områdene nord for 62°N, og at sorteringsrist derfor bør vurderes innført i alt rekefiske i Nordsjøen og Skagerrak.

Videre er Havforskningsinstituttets oppfatning at det ikke bør være tillatt med et direkte fiske etter kveite sør 62°N. I tillegg må minstemålsbestemmelsen overholdes av både yrkes-, fritids- og turistfiskere, samt at levedyktig kveite under minstemål må slippes ut igjen.

5.2 REGULERING AV FISKET ETTER KVEITE I 2009

Norske fartøy har hittil i 2008 fisket til sammen 1.092 tonn kveite i norske farvann. Norske fartøys kveitefangster i perioden fra 2005 til 2008 fremgår av tabell 7. I den samme perioden har utenlandske fartøy fisket mellom 150 og 200 tonn nord for 62°N og mellom 40 og 80 tonn sør for 62°N.

⁸ Registrerer dyp og temperatur hvert andre minutt

Tabell 7. Norske fartøyers fangst av kveite i norske farvann (tonn)⁹

	2005	2006	2007	2008
Nord for 62°N	819	1156	1408	1060
Sør for 62°N	22	16	27	32
Totalt	841	1172	1435	1092

Norges Kystfiskarlag foreslo i forbindelse med regulering av fisket etter kveite i 2008 at det ble tillatt med inntil 2 % bifangst av kveite i fisket med garn i fredningstiden, hvoretter bifangsten skulle avregnes over hele fredningsperioden.

Bestandssituasjonen for kveite er i bedring, men enda ikke slik at det i utgangspunktet er ønskelig å tillate bifangst ved fiske med garn i fredningsperioden. Fiskeridirektøren er likevel av den oppfatning at det bør unngås at bifangst av kveite omsettes svart og videre at slik bifangst dermed ikke fremgår av fangsstatistikken.

Forslaget fra Norges Kystfiskarlag ble behandlet under Reguleringsmøte 22. november 2008, hvoretter Fiskeridirektoratet anbefalte at det var hensiktsmessig å tillate 1 % bifangst mot at bifangsten ble avregnet over hele fredningsperioden. Dette ble fastsatt i utøvelsesforskriftens § 39 tredje ledd.

Hensikten med denne ordningen var å redusere inndragning av uunngåelig bifangst av kveite i fredningsperioden, ettersom bifangst av kveite kan utgjøre en stor andel av den enkelte fangst. Fiskeridirektoratets erfaringer fra inneværende år er at denne ordningen har fungert bra. I 2008 er det ikke registrert inndragningssaker på grunn av uunngåelig bifangst av kveite.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre bifangstreguleringen av kveite i 2009.

⁹ Fiskeridirektoratets landings- og sluttseddelregister per 21. oktober 2008.